

Nr 114

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dispositionen av vissa prisutjämningsavgiftsmedel; given Stockholms slott den 14 mars 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att av prisutjämningsavgiftsmedel 300 000 kronor anvisas till stiftelsen Skogsindustriernas vattenskyddsforskning samt att av dylika medel 140 000 kronor tages i anspråk för försök med mekanisk skiljning av flottat virke, 14 000 kronor för vissa rationaliseringsundersökningar i fråga om hanteringen av pappersavfall samt 85 000 kronor för bestridande av kostnaderna för undervisningen i skoglig arbetslära vid skogshögskolan under budgetåret 1958/59.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
14 mars 1958.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, *fråga om disposition av vissa medel som influtit i form av prisutjämningsavgifter* samt anför följande.

Enligt den med stöd av riksdagens bemyndigande utfärdade förordningen den 25 maj 1945 (nr 256) angående prisutjämningsavgift, vilken förordning upphörde att gälla med utgången av juni månad 1957, ägde Kungl. Maj:t, när behov därav ur prispolitiska synpunkter prövades föreligga, förordna att viss avgift (*prisutjämningsavgift*) skulle erläggas för vara som utfördes ur riket. I förordningen — som i vissa smärre avseenden ändrades genom förordningar den 14 juni 1946, nr 282, och den 31 oktober 1947, nr 863 — stadgades bl. a., att prisutjämningsavgift skulle utgå enligt grunder och med belopp, som Kungl. Maj:t bestämde, samt att medel, som influtit genom uttagande av prisutjämningsavgift, skulle fonderas och användas enligt vad särskilt stadgades. I övrigt innehöll författningen föreskrifter om debitering, uppbörd och redovisning av prisutjämningsavgifter samt vissa straff- och processrättsliga stadganden.

Förordnande om prisutjämningsavgift har endast meddelats beträffande skogsprodukter. Enligt kungörelser den 25 maj 1945 (nr 257), den 9 maj 1947 (nr 184) och den 3 november 1950 (nr 586) har sådan avgift uttagits vid export av vissa sågade och bilade trävaror under åren 1945—1952, vid export av rundvirke under år 1952, vid export av kemisk och mekanisk massa under åren 1947—1948 och 1951—1952 samt vid export av pappersavfall, papp och papper under åren 1951—1952. Från tillämpningen av 1947 och 1950 års kungörelser har undantagits export, för vilken avgift erlagts enligt särskilda avtal. Sådana har för åren 1947—1952 träffats med vissa branschorganisationer, vilka därvid åtagit sig att av sina medlemmar uppbära viss avgift, konjunkturutjämningsavgift, vid export av i avtalen berörda varor.

De prisutjämningsavgifter, som uppburits under åren 1945—1952, har tillförts en inom statskontoret bildad diversemedelsfond, diversemedelsfon-

den för prisutjämningsavgifter. Behållningen å fonden uppgick den 30 juni 1957 till ca 46 milj. kronor. Nämnnda belopp har nästan helt disponerats genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen om bidrag till skilda skogliga ändamål samt om successiv återbetalning av vissa andelar av de inbetalade avgifterna till vederbörande företag resp. vid dessa bildade sociala företagsstiftelser. För närmare uppgifter om dispositionen av medlen torde få hänvisas till propositionerna nr 80/1953, 62/1954, 72/1955, 37/1956 och 138/1957.

De medel, beträffande vilka närmare beslut om användningen ännu icke meddelats, uppgår till 539 000 kronor och hänför sig till prisutjämningsavgifter, som erlagts vid export av pappersavfall under åren 1951 och 1952. Vissa riktlinjer för dispositionen av berörda avgiftsmedel har tidigare godtagits av riksdagen (prop. nr 138/1957, JU nr 23, rskr. nr 268). De skall sålunda tagas i anspråk för skogliga ändamål i vidsträckt mening, som icke i annan ordning kunnat tillgodoses. Därvid har förutsatts, att de skall kunna användas för sådana åtgärder, som i olika hänseenden — direkt eller indirekt — kan förbättra skogsnäringarnas produktionsförutsättningar. Vad angår prövningen av bidragsärendena har uttalats, att frågor av större räckvidd lämpligen borde underställas riksdagen.

Framställningar rörande användningen av influtna prisutjämningsavgiftsmedel

Vattenskyddsforskning

Svenska cellulosaföreningen och *Svenska pappersbruksföreningen* har i skrivelse den 29 augusti 1957 hemställt, att bidrag måtte lämnas av prisutjämningsavgiftsmedel till den av skogsindustrierna gemensamt bedrivna vattenskyddsforskningen. I framställningen, till vilken *Svenska trämasseföreningen* och *Svenska wallboardföreningen* i särskilda skrivelser uttalat sin anslutning, anföres bl. a. följande.

År 1937 tillsattes inom Svenska pappersbruksföreningen en kommitté med uppgift att utreda frågan om vad som från pappersindustriens sida kunde göras för att förhindra vattendragens förorenande med fabrikenas avloppsvatten. Genom inträde av representanter även för Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen och Svenska wallboardföreningen ombildades sedermera kommittén till att bli ett för berörda industrier gemensamt organ för vattenföroreningsfrågor. Den vattenforskning, som kom till stånd genom nämnda kommitté, bedrevs fram till år 1954 i anslutning till Cellulosaindustriens centrallaboratorium vid Svenska träforskningsinstitutet. Behovet av ett specialiserat fristående laboratorium gjorde sig emellertid efter hand gällande, och sistnämnda år inrättades Skogsindustriernas vattenlaboratorium. För att skapa en fastare grundval för verksamheten vid laboratoriet bildade de ifrågavarande fyra branschföreningarna år 1956 stiftelsen Skogsindustriernas vattenskyddsforskning. Stiftelsen har till ändamål att bedriva

och befordra tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogsindustriernas avloppsvatten i syfte att därigenom bl. a. främja skyddsåtgärder mot av sådant vatten orsakade olägenheter samt verka för att industriernas utvecklingsarbete på hithörande område samordnas, aktiveras och nyttiggöres. Arbetet vid vattenlaboratoriet, som för närvarande har tolv anställda, är uppdelat på en forskningsavdelning och en serviceavdelning. Vid forskningsavdelningen har en rad analysförfaranden för bestämning av förorenande substanser i fabrikernas avloppsvatten utvecklats och förbättrats. Särskild uppmärksamhet har på senare tid ägnats syrehållningen i vattendragen, därvid prognoser uppgjorts för bedömning av möjlig utbyggnad och bästa lokalisering av industrierna med hänsyn till vattendragens kapacitet. Vidare har nya förfaranden utvecklats för oskadliggörande av vissa giftiga substanser i avloppsvattnen. Industriens kostnader för forskningsverksamheten har under perioden 1947—1957 uppgått till 680 000 kronor. För 1957 har 145 000 kronor ställts till förfogande för ändamålet. Vid planläggningen av den fortsatta verksamheten vid laboratoriet har det — bl. a. med hänsyn till föreliggande utbyggnadsplaner inom massa-, pappers- och wallboardindustrierna — ansetts nödvändigt att sikta på ett intensifierat forskningsprogram. Ett sådant har utarbetats för femårsperioden 1958—1962. Programmet — som innefattar bl. a. studier av självreningsförloppet i vattendrag, undersökningar av möjligheterna till biologisk behandling av avloppsvatten samt uppställande av normer för klassificering av vattendrag — upptager generella vattenvårdande problem, som sträcker sig utöver vad som betingas av skogsindustriens speciella förhållanden. Med hänsyn härtill har det allmänna ansetts böra svara för viss del av kostnaderna för dess genomförande. Av de beräknade totala kostnaderna för femårsperioden, vilka angivits till 1,2 milj. kronor, föreslås sålunda hälften eller 600 000 kronor bli täckt genom anslag av prisutjämningsavgiftsmedel. Återstoden avser industrien att själv svara för.

Yttranden över framställningen har avgivits av byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, fiskeristyrelsen, styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, statens tekniska forskningsråd, ingenjörsvetenskapsakademien, styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet samt vattenvårdskommittén.

Samtliga hörda remissinstanser utom statskontoret, domänstyrelsen och styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har tillstyrkt framställningen eller lämnat densamma utan erinran.

Fiskeristyrelsen, som genom sin tillsynsavdelning haft anledning att följa verksamheten vid Skogsindustriernas vattenlaboratorium, understryker betydelsen av det forskningsarbete som bedrivs där. Förutsättningar har sålunda skapats för en effektivare vattenvård samtidigt som industrien fått ökad förståelse för nödvändigheten av att åtgärder vidtages. — Enligt *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* är de frågor som upptages i det framlagda programmet av grundläggande betydelse för en rationell vattenvård. Då de har

ett allmänt intresse utöver vad som betingas av skogsindustriens speciella förhållanden, är det angeläget att verksamheten stödjdes. — *Vattenvårds-kommittén* framhåller, att den i sitt blivande betänkande kommer att framlägga förslag om hur forskningen på vattenvårdens område bör ordnas men att, oavsett hur den mera allmänna forskningen kan komma att läggas upp, det under alla förhållanden är angeläget, att redan tillgängliga forskningsresurser tages i anspråk. *Ingenjörsvetenskapsakademien* och *statens tekniska forskningsråd* anser det önskvärt, att forskningsverksamheten vid laboratoriet samordnas med den vattenforskning som bekostas med anslag från rådet. Med hänsyn härtill bör rådet erhålla visst överinseende över att det eventuellt tillhandahållna beloppet användes på ett lämpligt sätt.

Statskontoret framhåller, att i enlighet med principbeslut av riksdagen in-flutna prisutjämningsavgifter för pappersavfall skall tagas i anspråk för skogliga ändamål i vidsträckt mening, varmed avses att medlen skall användas för åtgärder som i olika avseenden kan förbättra skogsnäringarnas produktionsförutsättningar. Då det framlagda programmet enligt statskontoret icke innefattar sådana åtgärder, torde de ifrågavarande medlen icke kunna tagas i anspråk för ändamålet. — *Domänstyrelsen* finner visserligen hinder icke i och för sig möta att använda de berörda medlen för det angivna ändamålet men ifrågasätter om det icke finns andra ändamål som hellre bör tillgodoses. Samma ståndpunkt intar *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut*.

Försök med mekanisk skiljning av flottat virke

Ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission har i skrivelse den 5 december 1957 hemställt, att medel måtte anvisas av prisutjämningsavgiftsmedel till försöksverksamhet avseende mekanisk skiljning av flottat virke. I skrivelsen anföres bl. a. följande.

Ett arbetsmoment av icke oväsentlig betydelse för flottningens ekonomi utgör skiljningen vid älvmyningarna, därvid flottgodset uppdelas i olika sortimentsgrupper beroende på användning och ägare. För att få till stånd en rationalisering av skiljningsarbetet har Skogsbrukets transportutredning hos kommissionen framlagt förslag till en omfattande undersökning av möjligheterna att införa en ny skiljningsmetod. Undersökningen avses utförd i anslutning till en för ändamålet uppbyggd mindre provanläggning i Storslån vid Ångermanälven. Därvid skall de nuvarande s. k. strömskiljerna, där virket genom att följa med strömmen i älven transporteras genom sorteringsverkets rännor och kanaler, ersättas med mekanisk skiljning, vid vilken virket tages upp ur älven och sorteras i en mekanisk anläggning. Den nya metoden beräknas möjliggöra icke obetydliga kostnadsänkningar. Medan för skiljningen av flottgodset i Ångermanälven för närvarande kräves en arbetsstyrka om ca 650 man under flottningstiden från början av juni till mitten av oktober, skulle vid det nya förfarandet arbetsstyrkan kunna begränsas till 200 man. Vidare skulle olägenheterna för flottningen på grund av

års- och korttidsregleringar i älven väsentligt minskas. För närvarande blir till följd av regleringarna strömhastigheten under vissa tider alltför låg för att sorteringskapaciteten i strömskiljerna skall kunna utnyttjas. Även andra rationaliseringsmöjligheter skapas genom den mekaniska skiljningen. Totalt beräknas årskostnaderna för skiljningsarbetet i Ångermanälven, vilka f. n. uppgår till ca 3 milj. kronor, kunna minskas med inemot en tredjedel. Kostnaderna för de planerade försöken uppskattas till 1 milj. kronor, därav 875 000 kronor hänförs sig till byggandet av provanläggningen, 50 000 kronor till driften av denna samt 75 000 kronor till diverse undersökningar och konstruktioner. Vederbörande vattenkraftsintressen har förklarat sig beredda att betala hälften av angivna kostnader, medan andra hälften anses böra bestridas av medel som skogsbruket kan anskaffa. Med hänsyn till att problemet med mekanisk skiljning är en för landets hela skogsnäring betydelsefull uppgift anser utredningen att en väsentlig del av den på skogsbruket fallande kostnadsandelen bör täckas genom bidrag av allmänna forskningsmedel. Som bidragsbelopp föreslår utredningen 200 000 kronor. Byggandet och driften av provanläggningen skall handhas av Ångermanälvens flottningsförening i samverkan med älvens kraftintressenter. Formerna för denna samverkan skall regleras i en mellan flottningsföreningen och kraftintressenterna träffad överenskommelse. Inom transportutredningen skall försöksverksamheten vid provanläggningen följas upp av en särskild skiljningskommitté, i vilken en eller flera representanter för ingenjörsvetenskapsakademien avses ingå. — Vid övervägandet av de av transportutredningen framlagda förslagen har ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission i likhet med utredningen funnit att försöken är av så allmänt intresse för landets skogsbruk att bidrag bör lämnas av allmänna forskningsmedel. Kommissionen hemställer sålunda, att 200 000 kronor anvisas av prisutjämningsavgiftsmedel för ändamålet.

Yttranden över framställningen har avgivits av statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, statens tekniska forskningsråd, Svenska cellulosaföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska trämasseföreningen, Svenska trävaruexportföreningen och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

Remissinstanserna understryker allmänt värdet av den planerade försöksverksamheten. *Skogsstyrelsen* framhåller betydelsen av att skogsbrukets transportfrågor över huvud taget göres till föremål för studium. Vad angår flottningen, varom här är fråga, har kostnaderna under senare år stigit på ett oroväckande sätt. Följden har blivit att landsvägstransporternas konkurrensförmåga gentemot flottningen ökat starkt, vilket medfört att vissa mindre flottleder måst nedläggas. Vid övervägandet av möjligheterna att rationalisera flottningsarbetet synes sorteringsmetodiken vara en lämplig angreppspunkt. Sorteringskostnaden utgör nämligen en betydande del av den totala flottningskostnaden. Enbart arbetskostnaden för skiljningen av virket uppskattas till närmare 20 procent av denna. Styrelsen anser det under sådana

förhållanden angeläget, att möjligheterna för en mekanisering av skiljningen undersöker, och tillstyrker, att bidrag lämnas av prisutjämningsavgiftsmedel. *Domänstyrelsen* anser det vara av intresse för hela det norrländska skogsbruket att försöksverksamheten kommer till stånd. Med hänsyn härtill synes bidrag böra tillhandahållas av medel, vilka är avsedda för gemensamma ändamål inom skogsnäringarna. Styrelsen anser sig dock icke kunna bedöma huruvida projektet skall ha någon särskild förtursrätt vid dispositionen av återstående prisutjämningsavgiftsmedel. *Cellulosa-, pappersbruks-, trämasse- och trävaruexportföreningarna* tillstyrker framställningen men anser dock, att cellulosa- och pappersbruksföreningarnas framställning om bidrag till vattenskyddsforskning bör ha företräde vid fördelningen av medlen. *Statskontoret* anser det tveksamt med hänsyn till de avsevärda kostnadsbesparingar som den planerade skiljningen kan beräknas medföra, om bidrag av prisutjämningsmedel bör ställas till förfogande. Det vill dock icke motsätta sig att så sker.

Rationalisering av pappersavfallshanteringen

Pappersavfallsgrossisternas riksförening och *Svenska pappersavfallsgrossistföreningen* har i gemensam skrivelse den 15 december 1957 hemställt, att bidrag måtte lämnas av prisutjämningsavgiftsmedel till undersökning av möjligheterna att rationalisera pappersavfallshanteringen.

I skrivelsen erinras om att enligt uttalande av departementschefen i propositionen nr 80/1953 bidrag av ifrågakommande prisutjämningsmedel ansetts kunna ifrågakomma för forsknings- och försöksverksamhet rörande hantering av pappersavfall. Det framhålls att återvinning härav fortfarande är av stor betydelse för pappersindustrien. Förbrukningen av pappersavfall inom Sverige uppgick sålunda år 1956 till 119 000 ton och exporten utgjorde samma år 57 000 ton representerande ett exportvärde av 15 milj. kronor. En förutsättning för branschens lönsamhet säges dock vara att förefintliga möjligheter till rationalisering av arbetsprocesserna tillvaratages. Kostnaderna för bearbetning och sortering av pappersavfall har nämligen under senare år uppvisat en oroande stegring. I viss utsträckning har detta samband med den ökade förekomsten av föroreningar i avfallet, vilket är en följd av den tilltagande användningen av plast och andra konstfibrer. För att undersöka möjligheterna till en förbättrad arbetsmetodik planeras f. n. en utredning i regi av Ekonomisk företagsledning AB, som på grundval av uppnådda resultat skall framlägga förslag till rationaliseringsåtgärder. Kostnaderna för undersökningen beräknas till 15 000—20 000 kronor. Föreningarna hemställer om ett häremot svarande bidrag av prisutjämningsmedel.

Framställningen har remitterats för yttrande till *statskontoret*, som förklarat sig icke ha något att erinra mot att bidrag lämnas för det angivna ändamålet. Bidragsbeloppet torde dock enligt *statskontoret* böra begränsas till 10 000 kronor.

Undervisning i skoglig arbetslära vid skogshögskolan

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 27 februari 1958 hemställt, att 85 000 kronor måtte ställas till förfogande av prisutjämningsavgiftsmedel för undervisningen i skoglig arbetslära vid skogshögskolan under budgetåret 1958/59.

I skrivelsen erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 14 juni 1957 medgivit styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut att under budgetåret 1957/58 av prisutjämningsavgiftsmedel taga i anspråk högst 78 500 kronor för anordnande av undervisning i angivna ämne. Beloppet har disponerats för avlöning av en övningsledare i Ag 23 och en förste assistent i Ag 21 samt för tillfällig arbetskraft m. m. Det framhålles, att frågan om ämnets ställning i undervisningen f. n. är föremål för överväganden av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté. I avvaktan på resultatet av denna ser sig styrelsen nödsakad att även för budgetåret 1958/59 hemställa om bidrag av prisutjämningsavgiftsmedel till ifrågavarande undervisning. Därvid föreslås att bidraget höjes till 85 000 kronor för att möjliggöra dels anställning av två övningsledare i Ag 23 i stället för såsom för närvarande en övningsledare i Ag 23 och en förste assistent i Ag 21, dels anskaffning av viss för undervisningen erforderlig materiel och utrustning.

Departementschefen

De prisutjämningsavgiftsmedel, som uppburits under åren 1945—1952 vid export av olika skogsprodukter, har numera i huvudsak disponerats. Detta har skett genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen om bidrag till olika skogliga ändamål samt om successiv återbäring efter särskilda grunder till vederbörande inbetalande företag och utbetalning till sociala företagsstiftelser. De prisutjämningsmedel, för vilka närmare beslut om användningen ännu icke meddelats, uppgår till 539 000 kronor och hänför sig till avgifter, vilka erlagts vid export av pappersavfall under åren 1951 och 1952. Vissa allmänna riktlinjer har dock angivits för dispositionen av ifrågavarande medel. Sålunda skall enligt tidigare uttalande avgifterna för pappersavfall tagas i anspråk för skogliga ändamål i vidsträckt mening, som icke kan tillgodoses i annan ordning. Därvid har förutsatts, att de skall kunna användas för sådana åtgärder, som i olika avseenden — direkt eller indirekt — kan förbättra skogsnäringarnas produktionsförutsättningar. Bidragsärenden av större räckvidd har ansetts lämpligen böra underställas riksdagens prövning.

Med hänsyn till vad sålunda uttalats har jag ansett mig böra anmäla vissa av de framställningar, som gjorts om anslag av prisutjämningsavgiftsmedel. De förslag om medelstildelning som i anslutning därtill framföres innebär att nämnda disponibla belopp av 539 000 kronor helt tages i anspråk.

Svenska cellulosaforeningen och Svenska pappersbruksforeningen har hemställt, att 600 000 kronor måtte ställas till förfogande som bidrag till

av nämnda föreningar jämte Svenska trämasseföreningen och Svenska wallboardföreningen gemensamt bedriven vattenskyddsforskning. Ifrågavarande verksamhet utövas av en för ändamålet bildad stiftelse, Skogsindustriernas vattenskyddsforskning, vilken i sin hittillsvarande verksamhet varit helt hänvisad till de medel som tillhandahållits av industrien. Det har emellertid med hänsyn till föreliggande utbyggnadsplaner inom denna och vattenskyddsfrågornas i samband därmed ökade betydelse ansetts nödvändigt att under de närmaste åren intensiviera forskningsarbetet. Då de problem som därvid kommer att angripas har ett allmänt intresse och sträcker sig utöver vad som betingas av skogsindustriens speciella förhållanden har det ansetts rimligt att bidrag i viss utsträckning lämnas av allmänna medel. Av de beräknade totala kostnaderna för forskningsverksamheten under den närmaste femårsperioden, vilka uppskattas till 1,2 milj. kronor, föreslås sålunda att hälften bestrides av prisutjämningsavgiftsmedel. — De remissinstanser som yttrat sig över framställningen har i allmänhet tillstyrkt bifall till densamma. Helt allmänt kan sägas, att våra vattendrag i stor utsträckning utnyttjas på ett sätt, som medför uppenbara olägenheter ur sanitära synpunkter, liksom också med hänsyn till fiske, friluftsliv och naturskydd. Bl. a. den fortsatta utbyggnaden av industrien kommer att medföra en successivt försvårad vattenförorening och allt mer påtagliga olägenheter, om icke effektiva motåtgärder vidtages. Med hänsyn härtill och då de resultat som framkommer av den planerade forskningsverksamheten synes kunna tillgodogöras för allmänt vattenvårdande ändamål, vill jag tillstyrka, att bidrag utgår av prisutjämningsmedel. Bidragsbeloppet synes dock böra begränsas till 300 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat kommer vattenvårdskommittén att i ett blivande betänkande framlägga vissa förslag i fråga om vattenvårdsforskningen inom landet. Jag förutsätter, att stiftelsen är beredd medverka till den samordning av forskningsverksamheten på området, som kan bli en följd därav.

Ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission har hemställt, att 200 000 kronor måtte anvisas av prisutjämningsmedel för försök med mekanisk skiljning av flottat virke. Försöken, som avses utförda i Ångermanälven vid en för ändamålet uppförd provanläggning, ingår som ett led i strävandena att nedbringa flottningskostnaderna, av vilka skiljningsförfarandet vid älvmyningarna representerar en betydande andel. Avsikten är närmast att undersöka förutsättningarna för att ersätta de nuvarande s. k. strömskiljerna med anläggningar för mekanisk skiljning. Det mekaniska förfarandet förväntas medföra väsentligt minskat arbetskraftsbehov, vilket anses betydelsefullt bl. a. med hänsyn till arbetets säsongmässiga karaktär, samt vidare minskade olägenheter av vattenregleringarna i älvarna. Av kostnaderna för undersökningen, vilka totalt beräknas uppgå till en milj. kronor, är kraftintressenterna i Ångermanälven beredda att svara för hälften. Andra hälften har ansetts böra bestridas av medel som skogsbruket kan anskaffa. Med hänsyn till att lösandet av problemet med mekanisk skiljning är en för hela skogsnäringen betydelsefull uppgift har skäl ansetts tala för

att ett väsentligt bidrag utgår av allmänna medel. — Remissinstanserna har i sina yttranden allmänt understrukit värdet av de planerade försöken. Bl. a. har man betonat angelägenheten av att skogsindustriens transportfrågor över huvud göres till föremål för studium och att möjligheterna till rationalisering och förbilligande tillvaratages. Jag vill i detta sammanhang erinra om att prisutjämningsmedel tidigare vid ett par tillfällen ställts till förfogande för undersökningar av olika transportfrågor inom skogsindustrien. Vad angår den nu föreslagna försöksverksamheten, torde den vara av värde för hela det norrländska skogsbruket genom de rationaliseringsvinster den kan möjliggöra. Det torde med hänsyn härtill vara rimligt att visst bidrag lämnas av kvarstående medel avsedda för allmänna skogliga ändamål. Jag tillstyrker sålunda att 140 000 kronor anvisas av prisutjämningsmedel. I fråga om formerna för försökens genomförande har jag icke något att erinra mot den i framställningen föreslagna uppläggningsen.

Av övriga nämnda ansökningar — vilka i och för sig torde vara av den karaktär att de knappast behöver underställas riksdagens prövning — inefattar den ena en hemställan från styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut om bidrag till undervisningen i skoglig arbetslära vid skogshögskolan. Bidrag har tidigare anvisats av prisutjämningsmedel för undervisningen i ämnet under innevarande budgetår. Ämnets ställning vid högskolan är för närvarande föremål för överväganden inom 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté. I avvaktan på resultatet av dennas arbete vill jag icke motsätta mig att medel anvisas även för undervisningen under budgetåret 1958/59. — Vad slutligen angår framställningen från Pappersavfallsgrossisternas riksförening och Svenska pappersavfallsgrossistföreningen om anslag till vissa rationaliseringsundersökningar i fråga om hanteringen av pappersavfall tillstyrker jag, att härefter återstående disponibla belopp, 14 000 kronor, ställes till förfogande för ändamålet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

godkänna vad jag föreslagit beträffande dispositionen av inflyttna prisutjämningsavgifter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rutger Croneborg